

УДК 371.3/5.043.2

Мотилькова Зінаїда Олександрівна

молодший науковий співробітник відділу дослідження і проектування навчального середовища
Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України, м. Київ, Україна
motilkova.zina.@gmail.com

ВСТАНОВЛЕННЯ РІВНЯ ІКТ-КОМПЕТЕНТНОСТІ ВЧИТЕЛІВ СПЕЦІАЛЬНИХ ШКІЛ (ДЛЯ ДІТЕЙ З ВАДАМИ СЛУХУ)

Анотація. У статті висвітлена проблема використання засобів ІКТ для навчання дітей з особливими потребами і готовність вчителів шкіл упроваджувати передовий світовий досвід на практиці. Визначаються причини недостатнього застосування на різних уроках ІКТ і в позаурочній роботі педагогічного колективу спеціальних шкіл. На основі зібраних матеріалів і проведеного експериментального дослідження робиться спроба встановити рівень ІКТ компетентності вчителів спеціальних шкіл для дітей з вадами слуху. Висвітлюється досвід російських вчителів-практиків, який довів, що використання комп'ютерних технологій в організації уроків показує, що комп'ютер допомагає раціонально організувати структуру уроку.

Ключові слова: діти з вадами слуху; спеціальна школа; ІКТ; ІКТ-компетентність; анкетування.

1. ВСТУП

Постановка проблеми. Упродовж останнього десятиріччя у всьому світі спостерігається посилена увага до дітей з особливими потребами, активно досліджуються процеси їх інтеграції в загальний соціум, створюються відповідні умови для їх участі у навчально-виховному процесі і шкільному житті.

Упровадження інформаційно-комунікативних технологій в освітній процес спеціальної школи сприяє створенню умов для адаптації учнів у сучасному суспільстві, придбання ними досвіду соціальної діяльності, підвищенню професійної компетентності вчителя.

Однією зі складових професійної компетентності вчителя, важливість якої обумовлена нині змінами в освіті, викликаними розвитком інформаційних технологій, є компетентність у сфері інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ).

Виникає гостра потреба в наявності педагогічних кадрів та інших фахівців сфери освіти, здатних розв'язувати весь комплекс завдань, що стоять перед спеціальною школою в умовах цілеспрямованого організованого процесу інформатизації освіти. ІКТ компетентний педагог є нині одним із найважливіших факторів конкурентоспроможності школи.

Дослідження останніх років, проведенні в Україні, довели, що кожен учитель має бути готовим до використання інформаційних технологій у власній педагогічній діяльності, а також у роботі з учнями і батьками. Застосування вчителем на уроках знань ІКТ дозволяє ефективно і доступно: відзначити новизну навчального матеріалу; демонструвати міжпредметні зв'язки; наводити приклади практичного застосування знань, умінь з конкретного предмету; здійснювати впровадження проблемного і евристичного навчання, демонструвати складні природні процеси тощо.[1, с. 65]

Вчені зазначають, що важливого значення в проектуванні професійної підготовки вчителя набуває компетентнісний підхід, що насамперед вимагає покласти в основу розробки освітніх стандартів характеристики, що відображають якісні результати освітнього процесу в термінах професійних компетенцій і компетентностей. [1, с. 73]

Протягом останніх років серед педагогів спеціальної школи спостерігається стійке зростання кількості вчителів, які вміють користуватися комп'ютером.

Деякі російські дослідники відзначають, що це зростання корелюється не з кількістю вчителів, які закінчили курси, а з кількістю наявних домашніх комп'ютерів. Курсова підготовка неефективна без постійного використання техніки, навички у дорослих людей виробляються важче, ніж у дітей, а забуваються швидше. Але така система підготовки вчителів більш ніж ефективна за умови постійного використання комп'ютера вдома або на роботі [2].

Зростання використання комп'ютерів у професійній діяльності вчителів забезпечується поліпшенням матеріально-технічної бази школи, але стримується відсутністю комп'ютерів на робочих місцях вчителів. За великого завантаження комп'ютерного класу скрутно використовувати його для проведення уроків учителів-предметників. Наявність хоча б одного ноутбука в школі значно б збільшила рівень можливостей використання ІКТ як в урочній діяльності, так і для проведення позакласних заходів і батьківських зборів.

Саме тому на початковому етапі роботи над підключенням спеціальних шкіл (для дітей з вадами слуху) до РЦДО ми пропонуємо провести анкетування персоналу (директор, завучі, учителі, вихователі, логопеди, психологи та фахівці з розвитку слухомовного сприйняття) для з'ясування рівня володіння ІКТ. Адже від цього залежить успіх подальшої співпраці.

Поки вчитель-предметник не усвідомить необхідності самостійного вивчення необхідних йому азів комп'ютерної грамотності, і не приступить до вивчення і застосування їх, він не навчиться володіти цим інструментом на належному рівні. До кожного вчителя не можливо приставити фахівця, який буде втілювати його задуми. Саме тому, ми пропонуємо на початковому етапі провести анкетування вчителів. Адже з'ясування рівня оволодіння комп'ютерними технологіями, методикою викладання, мотиваційним рівнем допоможе у розв'язанні наукової і практичної проблеми безперервного підвищення кваліфікації шкільних учителів до використання ІКТ у професійній педагогічній діяльності в умовах інформатизації школи.

Більшість вчителів-практиків відзначають, що систематичне використання засобів ІКТ у навчальному процесі і в позаурочний час має сприяти:

- підвищенню пізнавального інтересу учнів до предмету;
- якості знань учнів;
- розширенню кола вчителів, що займаються впровадженням ІКТ, у свої уроки;
- вдосконаленню методик застосування засобів ІКТ на уроці для вчителів-предметників.

У результаті проведення експериментальної роботи в спеціальній школі очікується, що значне підвищення ІКТ-компетентності педагогів так і збільшиться кількість педагогів, що використовують ІКТ у процесі навчання.

Завдання дослідження:

1. Навчити педагогічних працівників використовувати інформаційні технології в рамках освітнього і виховного процесу спеціальної школи.
2. Упровадити інформаційні технології в освітню діяльність вчителя-предметника і створення й використання готових електронних продуктів.
3. Підвищити рівень загальноосвітньої підготовки учнів за рахунок використання сучасних інформаційних технологій в освітньому процесі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Досвід російських учителів-практиків довів, що використання комп'ютерних технологій в організації уроків показує, що комп'ютер допомагає раціонально організувати структуру уроку. Комп'ютер відкриває

нові шляхи в розвитку мислення, надаючи нові можливості для активного навчання. За допомогою комп'ютера проведення уроків, вправ, контрольних робіт, а також облік успішності стає ефективнішим, а величезний потік інформації – легкодоступним. Використання комп'ютера на уроках допомагає реалізувати принцип особистої зацікавленості учня в засвоєнні матеріалу і багато інших принципів розвивального навчання [3].

Актуальність теми можна викласти в подагах далі пунктах [4; 5; 6;7].

- Сучасний урок вимагає знання інформаційно-комп'ютерних технологій, уміння грамотно їх використовувати.
- Комп'ютер стає незамінним інструментом у роботі, значно полегшує її, що підвищує ефективність і якість. Це можливо лише за умови досконалого володіння методичним матеріалом і умінням застосовувати його на практиці.
- Найбільш конкурентоспроможною у суспільстві є людина, що володіє інформаційно-комунікаційними технологіями. Особливу увагу вже багато років цьому аспекту приділяли в спеціальній педагогіці.
- Інформаційно-комунікаційна компетентність вчителя – основа ефективності інформатизації освіти. Важливою складовою до підключення спеціальної школи до РЦДО має мотивація самих учителів. Адже замало навчити користуватися засобами ІКТ – треба пояснити навіщо.
- Використання інформаційно-комунікаційних технологій значно розширюють напрямки роботи вчителя в процесі самоосвіти (як самого вчителя, так і його учнів).

В Україні ще з 2004 року розвивалася за підтримки МОНУ і компанії Microsoft Мережа вчителів-новаторів. Основна задача, яку розв'язувала мережа – опанування освітянами сучасних ІКТ і підтримка роботи вчителя з підготовки конкурентоспроможної молоді до активної життєдіяльності в інформаційному суспільстві [8].

У нашому дослідженні мережа вчителів-новаторів виступає засобом навчання, спілкування, дала можливість інтеграції вчителя-предметника у сучасне інформаційне суспільство через набуття ІКТ-компетентностей.

Коневщинська О.Е. зазначає, що для організації підключення навчального закладу до мережі РЦДО визначено необхідні організаційні заходи, серед яких: які охоплюють відповідну матеріально-технічну базу, прийняття нормативних документів, підготовку кадрів та визначення джерел актуальної необхідної інформації. [9]

Биков В. Ю. у своїх наукових працях доводить, що застосування інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) докорінно змінює роль і місце педагога й учня в навчальному процесі, сприяє реалізації індивідуального підходу в навчанні – того, чого ще так бракує. У такій моделі вчитель перестає бути просто «ретранслятором» знань, а є співтворцем сучасних, позбавлених повчальності й проповідництва, технологій навчання. Інформатизація і комп'ютеризація освітньої галузі є одним із найскладніших і найважливіших завдань держави [6].

Дослідження використання ІКТ на уроках показали, що: в [10;11;12] нині вже дано визначення інформатизації освіти; існує безліч навчальних комп'ютерних програм, електронних підручників, сайтів, публікацій, написаних і розроблених для вчителів і вчительками, величезна кількість всіляких курсів з ІТ пропонують свої послуги педагогам, у школу поставляється нове обладнання (комп'ютери, проектори, інтерактивні дошки). Але, на жаль, доводиться визнати, що працювати на цьому обладнанні можуть не всі педагоги, які пройшли підготовку з ІТ. Також ми спостерігаємо відсутність чітких методичних рекомендацій з використання наявних на вітчизняному ринку електронних засобів навчання. Низький рівень володіння

програмними засобами для створення власних електронних засобів навчання (презентацій, електронних підручників, тренажерів і т. д.).

Останні дослідження в галузі ІКТ довели, що є досить великий контингент учителів, готових до роботи з використанням ІКТ. Потрібна активізація діяльності з розповсюдження практичного досвіду викладачів у використанні комп'ютера і цифрових ресурсів на уроках [3]. Більшість педагогів визнає, що має певні труднощі у використанні комп'ютера на уроці і саме тому рідко, або ж зовсім не використовують.

Мета статті. Метою написання нашої статті є проаналізувати поточний стан використання засобів ІКТ для навчання дітей з особливими потребами і рівня підготовленості вчителів шкіл упроваджувати передовий світовий досвід на практиці. На основі зібраних матеріалів і проведеного експериментального дослідження ми хочемо встановити рівень, на якому застосовуються засоби ІКТ у спеціальних школах для дітей з вадами слуху.

2. МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Дослідження проводилось у рамках НДР „Методологія проектування мережі ресурсних центрів дистанційної освіти загальноосвітніх навчальних закладів” Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України. Під час дослідження використовувались такі методи: аналіз теоретичних джерел з проблем інноваційних методик організації дистанційного навчання в спеціальній школі (для дітей з вадами слуху), вивчення й узагальнення передового досвіду застосування інформаційних технологій для навчання дітей з ураженням слуховим аналізатором, аналіз, оцінювання, метод експертів, анкетування педагогічного персоналу спеціальних шкіл для дітей з вадами слуху на визначення їхнього рівня ІКТ-компетентності.

3. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Для анкетування було розроблено авторський варіант анкети для визначення ІКТ-компетентності персоналу спеціальних шкіл. Була запропонована анонімна анкета, яка поділяється на три блоки: загальні відомості, оцінювання рівня ІКТ-компетентності, застосування ІКТ на уроках.

Загальні відомості включають в себе: вік, освіту, стаж педагогічної роботи, стаж роботи в спеціальному закладі, займана посада, предмет і кваліфікаційна категорія. Ці відомості дають можливість зробити висновки як про якісний, так і про кількісний склад педагогічного колективу закладів спеціальної школи.

Другий блок дає можливість оцінити рівень ІКТ-компетентності і включає в себе такі відомості: місце, частоту і мету використання комп'ютера й Інтернету, якими комп'ютерними технологіями користуються, які сторінки в Інтернеті найчастіше відвідують, а також учителі мають оцінити свій рівень володіння комп'ютером.

Третій блок визначає рівень застосування ІКТ на уроках. Учителі мають оцінити свій досвід застосування ІКТ на уроках; частоту проведення уроків з використанням ІКТ; зазначити, що є найскладнішим у роботі на комп'ютері, вказати труднощі, які зустрічаються під час використання ІКТ в школі; визначити з якою метою використовується Інтернет у школі; оцінити доступність виходу в Інтернет у школі для вчителів і учнів; перерахувати освітні сервери, Інтернет-портали, які найчастіше

відвідують; на яких уроках і з яких предметів, на думку вчителів, найефективніше використовувати Інтернет-технології і чому. Зазначити, чи створювали вчителі власні освітні продукти (електронний підручник чи курс, тематичний Інтернет-ресурс, авторська навчальна програма тощо). Чи використовують форуми, електронні дошки оголошень тощо у своїй роботі (вдома і на роботі). Оцінити приблизну кількість працівників навчального закладу, які виступають як ІКТ-консультанти для своїх колег, окрім учителів інформатики.

В експерименті взяли участь працівники всіх київських спеціальних шкіл (для дітей з вадами слуху) – учителі початкових класів, учителі-предметними, вихователі, психологи, логопеди, фахівці з розвитку слухо-мовного сприйняття, педагогі-організатори і директори шкіл (рис. 1). Дослідно-експериментальне дослідження проводилось протягом 2014 року на базі школи-інтернату № 18, школи-інтернату № 6, школи-інтернату № 9, Вечірньої (змінної) спеціальної школи № 27.

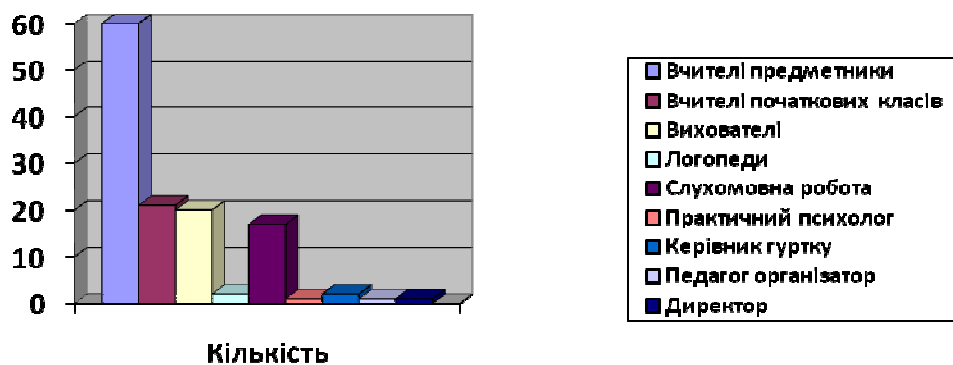

Рис. 1. Аналіз складу педагогічного колективу

У анкетуванні взяли участь працівники різних вікових категорій, більше ніж 95 % з них мають вищу спеціальну освіту і близько 50 % стаж роботи у спеціальному закладі більше 10 років. Серед учителів-предметників взяли участь фахівці з таких дисциплін: українська мова та література, біологія, математика, українська жестова мова, географія, хімія, трудове навчання, фізика, трудове навчання, історія, англійська мова, інформатика, початкове навчання, російська мова і світова література, основи здоров'я, образотворче мистецтво, ритміка, фізична культура, корекційні заняття. Отже, можна зробити висновок, що в анкетуванні взяли участь фахівці високого рівня з високим рівнем як педагогічного, так і спеціального педагогічного стажу.

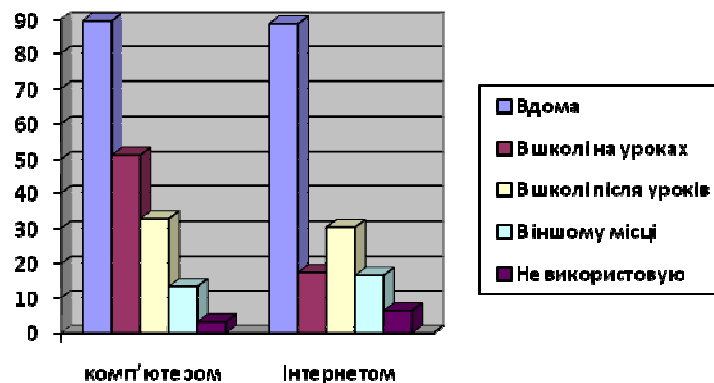

Рис. 2. Використання комп'ютера та Інтернету

Аналізуючи наведені дані (рис. 2), ми бачимо, що більше 95 % опитуваних вміють і використовують комп'ютер та Інтернет. І лише незначна частина спеціалістів, приблизно 3–4% зовсім не використовують або не вміють користуватися комп'ютером та Інтернетом.

Засоби ІКТ, як ми бачимо застосовуються педагогічним персоналом доволі часто. Майже 90 % опитаних використовують їх вдома. В школі Інтернетом користуються менше 20 %. Основною причиною цього є завантаженість комп'ютерного класу, у якому проводяться уроки з інформатики. У більшості шкіл тільки комп'ютер учителя підключений до мережі Інтернет, що дуже ускладнює доступність його для вчителів у позаурочний час.

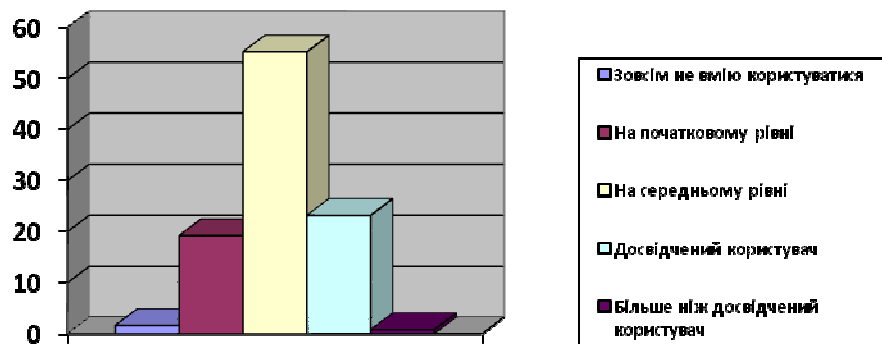

Рис. 3. Оцінювання рівня володіння комп'ютером

Оцінюючи себе, майже всі респонденти (рис. 3) оцінили себе як користувачів середнього рівня, 22 % як досвідчених користувачів і тільки 3 % зовсім не вміють використовувати засоби ІКТ.

Не зважаючи на наведені вище дані, тільки у 23 % опитуваних не виникає труднощів у роботі з комп'ютером та Інтернетом. У решти працівників шкіл виникають певні запитання щодо використання засобів ІКТ в педагогічній діяльності. Близько 6 % відчують труднощі в роботі з текстовими редакторами, 27 % не вміють створювати електронні таблиці, у 46 % виникають питання зі створення мультимедійних презентацій, близько 7 % відчують невпевненість під час пошуку інформації в мережі Інтернет, 4 % хотіли б навчитися використовувати у своїй практиці спеціальні програмні засоби. Наведені дані свідчать про те, що доволі високий відсоток учителів має певні прогалини в знаннях з використання засобів ІКТ.

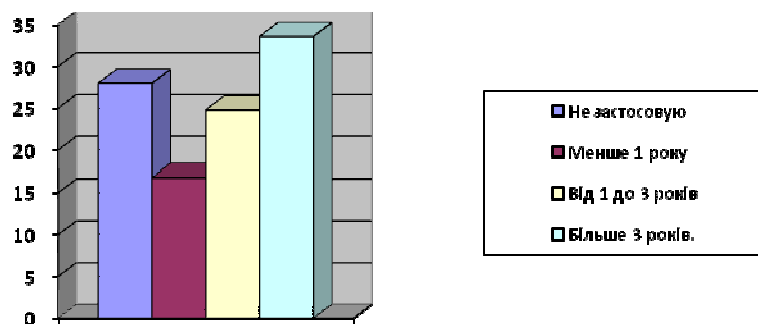

Рис. 4. Досвід застосування ІКТ на уроках

Не зважаючи на те, що майже 90 % опитуваних (рис. 4) уміють використовувати засоби ІКТ, на практиці їх не застосовують 33 % взагалі, а 16 % впроваджують менше одного року. Це обумовлюється як проблемами з матеріально-технічної бази, так і недостатністю мотивації вчителів.

Не може не радувати відсоток учителів, які використовують засоби ІКТ у своїй педагогічній практиці, 27 % мають досвід більше трьох років, а 25 % педагогічного колективу шкіл застосовують більше одного року.

Наше опитування показало, що використовувати ІКТ компоненти можна на уроках будь-яких предметів, на заняттях з розвитку слухомовного сприйняття, у роботі з логопедом і на виховних годинах. Уся справа полягає в доцільності, наявності відповідних якісних програм, умов використання. Як показує практика, педагоги не дуже активно використовують ІКТ на уроках, і це обумовлено цілою низкою об'єктивних причин:

Не всі вчителі психологічно готові до використання ІКТ в освітньому процесі.

Недостатня кількість електронних засобів, здатних адекватно розв'язувати педагогічні завдання вчителя у вивченні конкретної теми.

Ліміт часу в учителя для створення власного електронного дидактичного матеріалу, а також для вивчення, розробки та впровадження нових комп'ютерних методик навчання.

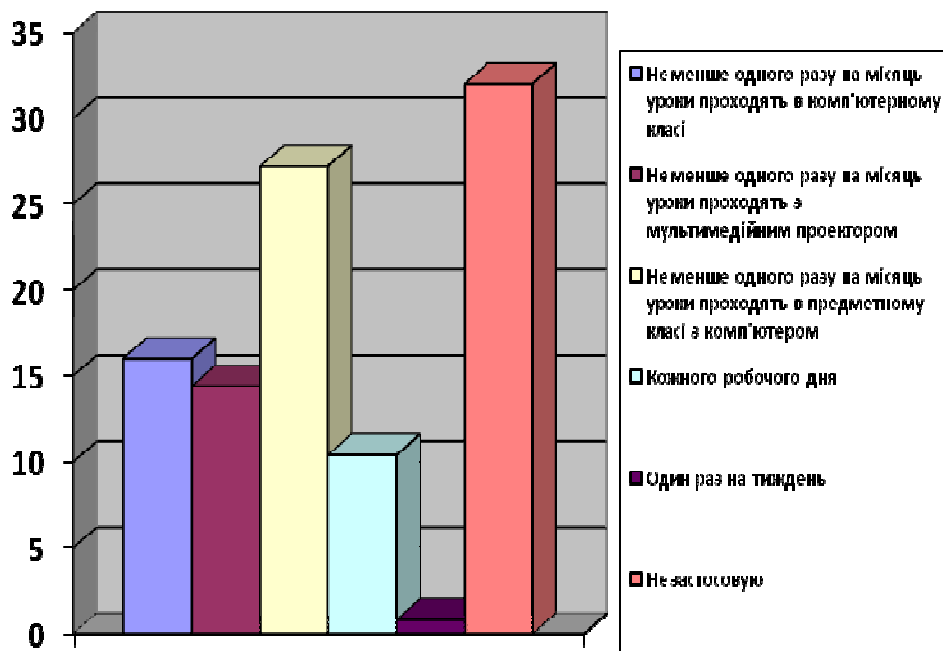

Рис. 5. Оцінювання частоти застосування ІКТ на уроках

Як бачимо (рис. 5), тільки близько 10% респондентів використовують засоби ІКТ у своїй роботі. Решта педагогів рідше одного разу на місяць.

У цілому дані проведеного опитування показують, що вчителі позитивно оцінюють можливості використання ІКТ в освіті: як для організації власної діяльності, так і навчальної діяльності школяра. Нині значна частина вчителів використовує ІКТ для створення різного роду індивідуальних інформаційних банків, спрямованих на підтримку і розвиток своєї професійної діяльності (методики, контрольні завдання для учнів, дані про здоров'я учнів і т. д.). Широко використовується ІКТ і для презентації навчального матеріалу, і для контролю знань учнів, розширюючи тим самим загальне інформаційне середовище навчального процесу. Але, мабуть, основний висновок, який дозволяють зробити отримані в ході дослідження матеріали, полягає в тому, що

ефективність використання ІКТ у навчальному процесі принципово залежить від рівня компетентності самого вчителя у сфері ІКТ. У цьому відношенні наведені дані досить переконливо показують, що вчителі з високим рівнем компетентності принципово інакше використовують ІКТ у навчальній діяльності, звертаючись до них не тільки як до засобу для подання навчального матеріалу, а й як до засобу об'єктивного контролю знань учнів. Іншими словами, учителі використовують ІКТ на всіх етапах навчальної діяльності.

4. ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Треба відзначити, що педагоги, які вказали в анкетах, що вони вміють користуватися комп'ютером, значно різняться за рівнем користувальницьких навичок. Для виявлення рівня мінімальних користувальницьких навичок використовувалися: опитування, спостереження за роботою педагогів у комп'ютерному класі, аналіз якості електронної документації вчителів. Були обрані такі навички: загальні (робота з файловою системою), робота з текстовим процесором, робота з електронними таблицями, створення презентацій, пошук в Інтернеті, володіння електронною поштою. Як виявилось, у своїй роботі вчителі використовують з наявних можливостей програм найпростіші.

Часто вчителі захоплюються презентаціями, це зводиться до обов'язкового супроводу уроку або позакласного заходу картинками – слайдами, часто навіть невідформатованими, низької якості, перевантаженими анімаційними або звуковими ефектами. Їх цілком могли б замінити і замінювали раніше таблиці та інші наочні посібники.

Робота прихильників традиційної технології, зовсім не використовують комп'ютер, буває набагато ефективніша, ніж подібні «інновації».

Чи не краще йде справа і з використанням медіа-ресурсів. Тому що для конкретного уроку вчителю потрібна конкретна (тільки для даного класу й уроку) розробка.

Педагогові необхідне вміння «змінити», «поправити», «виправити» наявний продукт, або навіть створити свій, авторський. І саме тоді використання ІКТ відкриває необмежені можливості.

Це свідчить про те, що багато вчителів-предметників вже зрозуміли переваги ІКТ, відчули необхідність втілення своїх ідей у конкретні навчальні посібники і розробки, а так само і свою безпорадність, недостатню компетентність, брак знань і навичок у сфері ІКТ.

Отримані результати як нашого дослідження, так і досліджень інших науковців [10; 11] дозволяють окреслити три кола проблем, що відносяться до можливостей використання ІКТ в освіті. Перше пов'язане з недостатньою розробленістю методик щодо використання ІКТ в конкретних навчальних галузях. Друге зачіпає проблеми використання ІКТ в позакласній роботі і дистанційній освіті. Третє пов'язане з досить стійкою серед педагогів думкою про негативні наслідки впливу ІКТ на здоров'я і культурний розвиток учнів.

Завдання на наступний етап експерименту:

- Впровадження методів використання інтерактивної дошки під час проведення уроків.
- Створення колекції методичних розробок з використанням інтерактивної дошки.
- Активне впровадження освітніх ресурсів.
- Почати розробку уроків з використанням ІКТ.

- Сприяти впливу ІКТ на підвищення якості організації уроків учителями спеціальної школи.
- Сприяти поширенню практичного досвіду серед учителів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Рекомендації до проекту стандартів з інформаційно-комунікаційних компетентностей учителів. Основи стандартизації інформаційно-комунікаційних компетентностей в системі освіти України : метод. рекомендації / [В. Ю. Биков, О. В. Білоус, Ю. М. Богачков та ін.] ; за заг. ред. В. Ю. Бикова, О. М. Спіріна, О. В. Овчарук. – К. : Атіка, 2010. – 88 с.
2. Сучкова Т. М. Оценка ИКТ-компетентности учителя. [Електронний ресурс] / Сучкова Т. М. // 14-й Всероссийский интернет-педсовет – 2008. – Режим доступу : http://pedsovet.org/component/option,com_mtree/task,viewlink/link_id,6072/Itemid,118/.
3. Аналитическая справка о проделанной работе в составе областной экспериментальной площадки по теме «Информационно-коммуникационные технологии в организации современного урока физики», учителя физики МОУ «СОШ №4», г. Корсакова, Сахалинской области, Сенина В. Г.(сентябрь 2008 г. – май 2011 г.) Учебные проекты с использованием Microsoft Office. Методическое пособие для учителя. – М. : Изд-во "БИНОМ. Лаборатория знаний", 2006. – 65 с.
4. Організація середовища дистанційного навчання в середніх загальноосвітніх навчальних закладах : посібник / [Богачков Ю. М., Биков В. Ю., Пінчук О. П., Манако А. Ф. та ін. ; наук. ред. Богачков Ю. М.]. – К. : Педагогічна думка, 2012. – 160 с. : іл.
5. Моніторинг рівня навчальних досягнень з використанням Інтернет технологій: монографія / за ред. В. Ю. Бикова, Ю. О. Жука. – К. : Педагогічна думка, 2008. – 128 с., табл.
6. Биков В. Ю. Відкрите навчальне середовище та сучасні мережні інструменти систем відкритої освіти [Електронний ресурс] / Биков В. Ю. // Електронна бібліотека НАПН України – 2010. – Режим доступу : <http://lib.iitta.gov.ua/1166/>.
7. Дибли Д. М. Проект «ІКТ и учитель» в рамках программы информатизации. [Електронний ресурс.] / Дибли Д. М. // Офіційний сайт Конференцій Форуму. Частина 2. «Новая школа: мой маршрут» – 20.08.2012. – Режим доступу : <https://edugalaxy.intel.ru/?automodule=blog&blogid=3030&showentry=3418>.
8. Литвинова С. Г. Мережа як засіб формування ІКТ компетентностей вчителів-предметників [Електронний ресурс] / Литвинова С. Г. // Електронна бібліотека НАПН України – 2011. – Режим доступу : <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/224>.
9. Коневщинська О. Е. Організаційні заходи створення ресурсного центру дистанційної освіти для загальноосвітніх навчальних закладів [Електронний ресурс] / Коневщинська О. Е. // Електронна бібліотека НАПН України – 2013. – Режим доступу : <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/1344>.
10. Калошина Р. О. Информационно-коммуникативная компетентность учителя в рамках современного урока (Размышления на тему...) [Електронний ресурс] / Р. О. Калошина // Офіційний сайт Мінусінського коледжу – 2010. – Режим доступу : www.minuspk.ru/resource/resource1302485143.doc.
11. Собкин В. С. Отношение участников образовательного процесса к информационно-коммуникационным технологиям (по материалам социологического опроса администраторов школ, учителей и учащихся в пилотных регионах проекта ИСО) 2005–2010 [Електронний ресурс] / В. С. Собкин, Д. В. Адамчук // Сайт Информационная система "Единое окно доступа к образовательным ресурсам". – Режим доступу : <http://window.edu.ru/library/>.
12. Образовательная программа муниципального бюджетного общеобразовательного учреждения «Мюрюнская средняя общеобразовательная школа №2» МР «Усть-Алданский улус (район)» Республики Саха (Якутия) на 2012–2013 учебный год. [Електронний ресурс] // Електронна бібліотека – 2013. – Режим доступу : <http://lib2.znate.ru/docs/index-306713.html>.

Матеріал надійшов до редакції 20.06.2014 р.

УСТАНОВЛЕНИЕ УРОВНЯ ИКТ-КОМПЕТЕНТНОСТИ УЧИТЕЛЕЙ СПЕЦИАЛЬНЫХ ШКОЛ (ДЛЯ ДЕТЕЙ С НАРУШЕНИЕМ СЛУХА)

Мотылькова Зинаида Александровна

младший научный сотрудник отдела исследования и проектирования учебной среды
Институт информационных технологий и средств обучения НАПН Украины, г. Киев, Украина
motilkova.zina.@gmail.com

Аннотация. В статье освещена проблема использования средств ИКТ для обучения детей с особыми потребностями и готовность учителей школ внедрять передовой мировой опыт на практике. Определяются причины недостаточного применения на различных уроках ИКТ и во внеурочной работе педагогического коллектива специальных школ. На основе собранных материалов и проведенного экспериментального исследования делается попытка установить уровень ИКТ компетентности учителей специальных школ для детей с недостатками слуха.

Ключевые слова: дети с нарушениями слуха; специальная школа; ИКТ; ИКТ-компетентность; анкетирование.

ESTIMATION OF ICT COMPETENCE LEVEL OF SPECIAL SCHOOLS TEACHERS (FOR CHILDREN WITH IMPAIRED HEARING)

Zinaida O. Motylkova

junior researcher of the Department of research and learning environment design
Institute of Information Technologies and Learning Tools of NAPS of Ukraine, Kyiv, Ukraine
motilkova.zina.@gmail.com

Abstract. The article deals with the problem of the use of ICT for teaching children with special needs and readiness of school teachers to introduce advanced international experience in practice. There are identified the causes of insufficient use of ICT in different classes and extracurricular work of the teaching staff of special schools. Based on the collected materials and conducted study it is attempted to establish the level of ICT competence of teachers of special schools for children with hearing impairments. There is highlighted the experience of Russian teachers and practitioners who proved that the use of computer technology in lessons shows that the computer helps to organize efficiently the structure of the lesson.

Keywords: children with hearing impairments; special school; ICT; ICT competence; survey.

REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

1. Recommendations for project standartivz ICT competencies of teachers. Fundamentals of standardization of information and communication competencies in the education system of Ukraine: method. recommendations / [V. U. Bykov, O. Bilous, M. Bohachkov et al.]; by the Society. eds. V. U. Bykov, A. Spirin, O. Ovcharuk. – K. : Atika, 2010. – 88 p. (in Ukrainian).
2. Suchkova T. M. Location ICT-competence of the teacher. [online]. / Suchkova T. M. / 14-th All-Russian Internet-pedsovet – 2008. – Available from : http://pedsovet.org/component/option,com_mtree/task,viewlink/link_id,6072/Itemid,118 / (in Russian).
3. Brief on the work done as part of the regional pilot site on "Information and communication technologies in the organization of modern physics lessons," physics teacher MOU "School № 4" Korsakov, Sakhalin Region, Senin VG (September 2008. – May 2011.) Training projects using Microsoft Office. Handbook for teachers. – Moscow : Publishing House "BINOM. Laboratory of Knowledge", in 2006. – 65 p. (in Russian).
4. Organization distance learning environment in secondary schools: Manual / Authors: Bohachkov Y. M., Bykov V. U., Pinchuk O. P., Manakov A. F., Volnevych O. I, Tsarenko V. O., Wuhan P. S., Mushka I. V. / Science. eds. Bohachkov Y. M. – K. : Pedagogical Thought, 2012. – 160 p.: Il. (in Ukrainian).
5. Monitoring academic achievements using Internet technologies: monograph / Ed. Bykov V. U., Zhuk U. O. – K. : Pedagogical Thought, 2008. – 128 s., Tab. (in Ukrainian).

6. Bykov V. U. Problems Open educational environment and modern networking tools of open education [online] / Buykov V. U. // Digital Library NAPS of Ukraine — 2010. – Available from: <http://lib.iitta.gov.ua/1166/> (in Ukrainian).
7. Dybly D. M The "ICT and teacher" within the program ynformatyzatsyy. [online] / Dybly D. M. // The official website of the Forum Conferences. Part 2. "New School: My Route" – 20.08.2012. – Available from : <https://edugalaxy.intel.ru/?automodule=blog&blogid=3030&showentry=3418> (in Russian).
8. Litvinova S. G. The network as a source of ICT competences subject teachers [online] / Litvinova S. G. // Digital Library NAPS of Ukraine – 2010. – Available from : <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/224> (in Ukrainian).
9. Konevshynska O. E. Arrangements creation of a resource center distance education for secondary schools [online] /. Konevshynska O. E. // Digital Library NAPS of Ukraine – 2010. – Available from : <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/1344> (in Ukrainian).
10. Kaloshyna R. O. Information and Communicative competence of the teacher within sovremennoho lesson (Reflections on ...) [online] / R. O. Kaloshyna // Site Minusinskoho College – 2010. – Available from : www.minuspk.ru/resource/resource1302485143.doc (in Russian).
11. Sobkin V. S. ratio of participants in the educational process to the information and communication technologies (based on a poll school administrators, teachers and students in the pilot regions ISO) 2005–2010 [online] / Sobkin V. S., Adamchuck D. V. // Website Information System "single window access to educational resources". – Available from : <http://window.edu.ru/library/> (in Russian).
12. ELducational program municipal budget educational institution "Myuryunskaya Secondary School № 2" MR "Ust-Aldan ulus (district)" Republic of Sakha (Yakutia) in the 2012–2013 academic year. [online] // Digital Library – 2013. – Available from : <http://lib2.znate.ru/docs/index-306713.html> (in Russian).